

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ГАЛАМАЙ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF GALAMAY v. UKRAINE)

(заява № 44801/13)

Стислий виклад рішення від 24 червня 2021 року

У травні 2011 року працівники Служби безпеки України (далі — СБУ) та міліції провели слідчу дію «огляд місця події» в кабінеті заявника, на той момент заступника командира військової частини з виховної роботи, у його присутності та двох понятих, і склали протокол. Заявнику не було роз'яснено його процесуальні права, зокрема право на захисника, однак він йому зателефонував та просив приїхати. Проте захиснику відмовили у доступі до заявника, на що захисник поскаржився.

Того ж дня було порушено кримінальну справу за підозрою в одержанні заявником хабара. Наступного дня заявника офіційно затримали та роз'яснили його права як підозрюваного, у тому числі право на захисника. З цього моменту інтереси заявника представляли обрані ним захисники.

Протягом усього провадження заявник не визнавав себе винним та неодноразово стверджував, що отримані під час слідчих дій докази були недопустимими, оскільки йому не роз'яснили його процесуальні права та відмовили у доступі до захисника.

У грудні 2011 року Шепетівський міськрайонний суд, посилаючись на показання свідків та протокол огляду місця подій, визнав заявника винним в одержанні хабара та обрав йому покарання у виді штрафу з позбавленням права обіймати посади з виконання організаційно-розпорядчих функцій на строк два роки. Заявник оскаржив це рішення та оцінку доказів судами. Апеляційний суд Хмельницької області залишив без змін вирок заявника та встановив законність проведення огляду місця подій до винесення постанови про порушення кримінальної справи. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ залишив без змін рішення судів нижчих інстанцій.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявник скаржився за пунктом 1 та підпунктом «с» пункту 3 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція), що відмова органів державної влади у його праві на доступ до захисника під час проведення слідчих дій вплинула на загальну справедливість судового провадження.

Розглянувши скаргу заявника, Європейський суд зазначив, що національні суди розглянули скарги заявника на порушення його права на захисника, однак не оцінили вплив зібраних у кабінеті заявника доказів у справі щодо нього.

За цих обставин Європейський суд не переконаний, що під час кримінального провадження були виправлені процесуальні недоліки, які мали місце в перший день розслідування. Європейський суд вказав, що обмеження доступу заявника до захисника під час проведення слідчих дій підірвало загальну справедливість кримінального провадження щодо нього, та констатував порушення пункту 1 та підпункту «с» пункту 3 статті 6 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. Оголошує заяву прийнятною;

2. Постановляє, що було порушено пункт 1 та підпункт «с» пункту 3 статті 6 Конвенції;

3. Постановляє, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

(i) 1 800 (одна тисяча вісімсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;

(ii) 3 500 (три тисячі п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат, які мають бути сплачені безпосередньо на банківський рахунок захисника заявника пана М. Тарахкала²;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

4. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».

²Виправлено 07 липня 2021 року: було додано слова «які мають бути сплачені безпосередньо на банківський рахунок захисника заявника пана М. Тарахкала»